

קטן היודע להתעטף, אביו צריך ליקח לו ציצית לחנכו. הגה: ודוקא כשיודע לעטוף שני ציציות לפניו ושנים לאחריו (הגהות מיימוני פ"ג), **יודע לאחוז הציצית בידו בשעת ק"ש** (מרדכי סוף פרק לולב הגזול).

9. דברים פרק כב, יב-יג

(יב) גדלים תעשה לך על ארבע כנפות פסותך אשר תקסה בה: ס (יג) כי יקח איש אשה ובא אליה וישנאה:

10. תלמוד בבלי מסכת יבמות דף ד.

ואמר רב יוסף: אפילו למאן דלא דריש סמוכים בעלמא, במשנה תורה דריש...

And Rav Yosef said: Even according to the one who does not generally derive homiletic interpretations from juxtaposed verses, nevertheless, he does derive them from Deuteronomy...

11. רא"ש דברים פרק כב פסוק יג

(יג) כי יקח איש אשה. מה כתיב למעלה גדילים תעשה לך מכאן סמך למנהג העולם שלוקחין טלית לחתן כשישא אשה:

12. ספר המנהיג הלכות אירוסין ונישואין עמוד תקלט

וזה שנהגו בצרפת ובפרובינצ' שכל החתנים מתעטפי' בציצית בהכנסת החופה יש לי סמך במדרש למה נסמכה פרשת ציצית לנשואי אשה דכתיב גדילים תעשה לך וסמך ליה כי יקח איש אשה וגו', לומר לך חתן חייב בציצית. אב"ן. [וקצת יש לי ראייה לדבר דאמר' פ' האשה נקנית [קדושין כ"ט ע"ב] א"ל מאי טעמא לא רמית חוטי, א"ל משום דלא נסיבנא, למדנו כי מלפני הנשואין לא היה דרכן להתעטף בציצית ואף על פי שאמ' קטן היודע להתעטף אביו לוקח לו ציצית כדי לחנכו קאמ'].

13. תלמוד בבלי מסכת קידושין דף כט:

משתבח ליה רב חסדא לרב הונא בדרב המנוא דאדם גדול הוא, א"ל: כשיבא לידך הביאהו לידך. כי אתא, חזייה דלא פריס סודרא, א"ל: מאי טעמא לא פריסת סודרא? א"ל: דלא נסיבנא. אהדרינהו לאפיה מיניה, א"ל: חזי, דלא חזית להו לאפי עד דנסבת.

With regard to marriage, the Gemara relates: **Rav Hisda would praise Rav Hamnuna to Rav Huna by saying that he is a great man. Rav Huna said to him: When he comes to you, send him to me. When Rav Hamnuna came before him, Rav Huna saw that he did not cover his head with a cloth, as Torah scholars did. Rav Huna said to him: What is the reason that you do not cover your head with a cloth? Rav Hamnuna said to him: The reason is that I am not married, and it was not customary for unmarried men to cover their heads with a cloth. Rav Huna turned his face away from him in rebuke, and he said to him: See to it that you do not see my face until you marry.**

14. משנה ברורה סימן יז ס"ק י

(י) לחנכו - כ"ז דוקא כשלא הגיע עדיין ליי"ג אבל מי"ג ואילך חייב בציצית כגדול ומ"ש בדרשות מהרי"ל בהלכות נשואין שנוהגין שגם נערים גדולים אין מתעטפים בציצית עד שנושאים להם נשים וסמכו להן אקרא דכתיב גדילים תעשה לך וסמך ליה כי יקח איש אשה הוא דבר **תמוה דעד שלא ישא אשה יהיה יושב ובטל ממצות ציצית:**

15. טעמי המנהגים - שפרלינג, אברהם יצחק, שו"ב

תתקסו - טעם למנהג שאין מתכסין בטלית רק אחר החתונה, יש סמך במדרש, למה נסמכה פרשת ציצית לנשואי אשה דכתיב גדילים

1. שולחן ערוך אורח חיים הלכות ציצית סימן כד סעיף א

אם אין אדם לובש טלית בת ארבע כנפות, אינו חייב בציצית. וטוב ונכון להיות כל אדם זהיר ללבוש טלית קטן כל היום, כדי שיזכור המצות בכל רגע. וע"כ יש בו חמשה קשרים, כנגד ה' חומשי תורה, וארבע כנפים, שבכל צד שיפנה יזכור. ונכון ללבושו על המלבושים. לפחות **יזהר שיהיה לבוש ציצית בשעת התפלה.**

2. דרכי משה הקצר אורח חיים סימן ח ס"ק ג

ונראה דמכל מקום צריך להזהר באותן ארבע כנפות שיהיו גדולים קצת שהקטן מתכסה בה ראשו ורובו דבלאו הכי לא מיקרי בגד כלל ולא כאותן שעושים אותן קטנים ביותר... והמנהג הנהוג עכשיו שכל ירא שמים יש לו טלית גדול שמתעטפין בו בשחרית ומברכין עליו והמדקדקין לובשין עוד ארבע כנפות כל היום תחת בגדיהם כדי שלא יהיו בלא ציצית כל היום ופוטרים עצמם מלברך על הקטן בברכת הטלית גדול... ורוב המון העם מברכין על ארבע כנפות אף על פי שהם קטנים ביותר:

3. בית יוסף אורח חיים סימן ח

ולפי שכיסוי זה מכניע את לב האדם ומביאו לידי יראת שמים וכדאיאתא בסוף מסכת שבת (קנו: וע"ש) דאמרה ליה אימיה לרב נחמן בר יצחק כסי רישך כי היכי דתיהוי עלך אימתא דשמיא לכך כתב שיכסה ראשו בטליתו כדי שלא יהא בגילוי ראש מסודר או טלית שדרך ליתן על כסוי התחתון שבראש.

4. שולחן ערוך אורח חיים הלכות ציצית סימן כד סעיף ד

יש נוהגין להסתכל בציצית כשמגיעים לוראיתם אותו (במדבר טו, לט) וליתן אותם על העינים, ומנהג יפה הוא וחבובי מצוה. הגה: גם נוהגים קצת, לנשק הציצית בשעה שרואה בה, והכל הוא חיבוב מצוה (ב"י).

5. תלמוד בבלי מסכת ברכות דף יד:

אמר עולא: כל הקורא קריאת שמע בלא תפילין - כאילו מעיד עדות שקר בעצמו. אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן: כאילו הקריב עולה בלא מנחה וזבח בלא נסכים.

With regard to the recitation of *Shema* without phylacteries, **Ulla said: Anyone who recites Shema without phylacteries, it is as if he has borne false testimony against himself, as in Shema, he mentions his obligation to don phylacteries and in this case fails to don them himself. Rabbi Hiyya bar Abba said that Rabbi Yoňanan said: One who recites Shema without phylacteries, it is as if he has offered a burnt-offering without a meal-offering or a peace-offering without libations.** Despite the fact that he fulfilled his obligation, his offering is incomplete.

6. תוספות מסכת ברכות דף יד: ד"ה ומנח תפילין ומצלי

...מ"מ יש לחלק בין תפילין לטלית דעיקר ק"ש ותפלה שייכי בתפילין כדאמר בסמוך כאילו מעיד עדות שקר בעצמו פירוש באדון שצוה שהוא קורא והיו לטוטפת ולאות על ירך ואין... אבל ציצית שאינו אלא חובת טלית שאם יש לו טלית חייב ואם אין לו פטור מציצית ויכול לקרוא ק"ש בלא ציצית...

7. משנה ברורה סימן כד ס"ק ג

(ג) בשעת התפלה - וק"ש ואיתא בזוהר פ' שלח לך דהקורא ק"ש בלי ציצית מעיד עדות שקר בעצמו שקורא פ' ציצית ואינו מקיים הקרא כתב הח"א לא טוב עושים המון העם שמתפללין בדרך בלא טלית גדול וע"פ רוב הט"ק אינו עשוי כדין בכל פרטיו שיהיה ראוי לברך עליו...

8. שולחן ערוך אורח חיים הלכות ציצית סימן יז סעיף ג

תעשה לך וסמך ליה כי יקח איש אשה, לומר לך, חייב בציצית (ס' המנהיג).

תתקסז – עוד טעם, לרמז לו כי **עד הנה לא היה לו אור מקיף**, ועתה כי זכה לאשה יהיה לו אור מקיף, כידוע מכתבי האר"י. ומטעם זה, נוהגין לעשות הקפות עם הכלה סביב החתן תחת החופה. ומזה תראה שכל מנהגי ישראל על שרשי האמת נטועים יסודתם בהררי קודש (קרוב עני פרשת תצא).

16. שו"ת יחיה דעת חלק ד סימן ב

...ובשירי כנסת הגדולה (סימן יז אות ב') קרא תגר על מה שכתב בדרשות מהרי"ל (הלכות נישואין) שמנהגם שגם בחורים גדולים אינם מתעטפים בטלית גדול, עד שנושאים להם נשים. וסמכו על מה שנאמר גדילים תעשה לך על ארבע כנפות כסותך אשר תכסה בה, וסמך ליה כי יקח איש אשה, והוא מנהג תמוה, שעד שלא ישא אשה יהיה בטל ממצות ציצית. **ואפשר שסמכו על הטלית קטן...** ולפי האמור **אין לסמוך כל כך על הטלית קטן**, שאינו עשוי לכל הדעות... וראה בספר חסידים (סימן תמ"ו) שכתב, מעשה באדם שאמר לו מת אחד בחלום שימות, ופעם אחת אמר לו התוודה כי במהרה תמות, ועל כל חלום היה מתענה, ובתוך החלום היה אומר מזמור אליך ה' נפשי אשא, ואחר כך כל הוידי כולו היה אומר בבכיה. וחלה ונטה למות, וראה כנגדו ענן בדמות אדם נושא משא גדול ובידו זהוב, ודמות אדם אחר שמתעטף בטלית, ואמר, **בזכות שאתה בחר ואתה מתעטף בציצית**, והזהוב שנתת לתלמיד חכם העני, פדאוך מן המות ותחיה. מיד הזיע וניצול והתרפא. ע"ש. לכן נכון מאוד לחנך את הקטנים החל מגיל שש בטלית גדול שיהיה עליהם בשעת קריאת שמע ותפלה. ומכל שכן **שיש להורות לבחורים שהגיעו לכלל מצות, אף על פי שאינם נשואים, שעליהם להתעטף בטלית גדול בשעת קריאת שמע ותפלה, מלבד הטלית קטן שתחת בגדיהם...**

17. שו"ת ציץ אליעזר חלק כ סימן ח

ב. אגב. לפני זמן מה שאלני ת"ח גדול אחד על המשנ"ב... **ונשאר בתימא**, ושאלני הת"ח הנ"ז דאין כאן תימא כי בודאי כוונת המהרי"ל בנוגע לטלית גדול וזהו שכותב בלשון אין מתעטפין בציצית עד שנושאים להם נשים, דלשון עיטוף נאמר על ט"ג שתעטפין בו **אבל ט"ק שפיר היו לובשין...** התבוננתי בספרים, וראיתי שעל הקושי הזה של המשנ"ב כבר עמד השירי כנה"ג... הוא מביא מ"ש בזה בדרשות מהרי"ל, ומקשה עליו ממש כלשונו של המשנ"ב... השירי כנה"ג שם, מוסיף וכותב דאולי הכוונה לומר שלא היה **מכין לעצמו ציצית עד הנישואין**, ועד שעת הנישואין היו מתכסין **בטליתות של ב"ה** המוכנין למי שאין לו אשה, ואפשר ג"כ בטלית קטן קאמר, ונשאר בצ"ע... וכה חזיתי להיעב"ץ ז"ל בספרו מור וקציעה על או"ח שהבין בכזא... **"שבודאי לא פטרם מהרי"ל לנערים מט"ק, רק בט"ג אינן מתעטפין**, וכי כך הוא עדיין המנהג בין האשכנזים" ע"ש...

18. שו"ת דברי יציב חלק אורח חיים סימן מד

...במה שנהגו שלא להתעטף בטלית קודם הנישואין... ובפשטות נ"ל, **דכיון שמצות ציצית רומז לתרי"ג מצוות**, וכמאה"כ [במדבר ט"ו ל"ט] וראיתם אותו וזכרתם את כל מצוות ה' ועשיתם אותם **ובפרש"י שבגימטריא תרי"ג**. ובברכות דף י"ח ע"א תודה למחר, ועוד אר"ת ששמע מאנשי לות"ר דמסירים הציצית דציצית עולה למנין תרי"ג עם ח' חוטין וחמשה קשרים, **ואם לובש ציצית נראה כאילו קיים כל התורה ומיחזי כשיקרא**, וזה לא נהירא דגם חיים עתה למה לובשים הלא לא קיימו כל התורה כולה וכו' עיין שם. ועכ"פ **במצות פו"ר**, שארז"ל ביבמות ס"ב ע"ב כל אדם שאין לו אשה שרוי בלא תורה וכו', לכן **לא נותנים לו להתעטף בציצית לרמז לו שישא אשה**. וביותר

י"ל, שכיון שמטרת המצוה משום ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם, ובמנחות מ"ד ע"א באו ד' ציציותיו וטפחו לו על פניו נשמת וכו', ובש"ס קידושין שם רב הונא לטעמיה דאמר בן עשרים שנה ולא נשא אשה כל ימיו בעבירה... על כן **לא נותנים לו לקיים מצות ציצית בשלימות עד שישא אשה**. וגם י"ל, למ"ש במנחות מ"ג ע"ב כל הזרז במצוה זו **זוכה ומקבל פני שכינה**, והובא בשו"ע או"ח סי' כ"ד סעיף ו', ובסוטה י"ז ע"א דר"ש ר"ע **איש ואשה זכו שכינה ביניהם**, משו"ה לא נותנים לו ללבוש ציצית שמביאתו לקבלת פני השכינה, **לרמז לו שישא אשה שאז דייקא שכינה ביניהם** ודו"ק. וגם **כדי לבייש את מי שאין לו שיזדרז וישא אשה** והבן.

19. שו"ת רדב"ז חלק א סימן שמג

...דאע"ג **דיש לו ציצית בבגדו צריך שיעשה לו טלית להתעטף בו בשעת התפלה וכן נהגו כל ישראל** ואם הוא להשליכו על כתפיו הרי **כבר יש לו בגד אחרת מצויצת אלא ודאי הדבר ברור שצריך לכסות בו ראשו** וכן נהגו בכל גלילות ישראל ומנהג אבותינו תורה ה"א...

20. מגן אברהם סימן ח ס"ק ג

משמע בקדושין דף כ"ט **שבחור שלא נשא אשה לא היה מכסה ראשו בטלית אפילו הוא ת"ח**, ובדף ח' איתא דמי שאינו ת"ח אפילו **נשוי לא היה מכסה ראשו** ע"ש:

21. תלמוד בבלי מסכת קידושין דף ח.

לעולם דלא שוי, וכגון דקביל כהן עליוהי; כי הא דרב כהנא שקיל סודרא מבי פדיון הבן, אמר ליה: לדידי חזי לי חמש סלעים. אמר רב אשי: לא אמרן אלא כגון רב כהנא, דגברא רבה הוא [רש"י] – ולא אזיל בגילוי ראש] ומבעי ליה סודרא ארישיה, אבל כולי עלמא לא The Gemara rejects this suggestion: **No; actually, this is referring to a case where the calf or cloak is not worth five sela, and the latter clause is referring to a case where the priest accepted upon himself to value the items as though they were worth this amount, which is why the son is redeemed. This is like this incident in which Rav Kahana, who was a priest, took a cloth from the house of a man obligated to perform the redemption of his firstborn son. Rav Kahana said to the man: For me, I view this cloth as though it were worth five sela. Rav Ashi said: We said that it is possible to redeem one's son in this manner only when the priest is an individual such as Rav Kahana, who is a great man and is required to wear a cloth on his head. It was common practice for important people to wear a scarf on their heads. But with regard to everyone else, i.e., those who do not wear these cloths and cannot say it is worth that amount to them, no, they may not perform the redemption of the firstborn son in this manner.**

22. שו"ת לבושי מרדכי אורח חיים מהדורה תניינא סימן ב

וע"ד המנהג במקומות אלו שאין מתעטפין בטלית גדול מי שאינו נשוי, **תמוה בעיני לבטל מצות ציצית מפני סמך על הרמ"ז**, ובמג"א סי' ח' [סק"ג] כתוב רק שאינו מתעטף על ראשו. ושמעתי מפי תלמידי הגאון בעל אמרי אש זצ"ל כי בבית מדרשו **גם הבחורים היו מתעטפים על ראשיהם**. והנה גם במגדול עוז [אוצר ה אות יב] כתב, הגדול שאינן נשואים **גם בטלית גדול ינהגו**. וכבר אמרתי כי **רק בדורות הראשונים שהיו משיאין בניהם סמוך לפרקם כמו בתליסר וארביסר, היו נוהגים מנהג זה**.